

Invoer van vogels uit China

Andri Binsbergen

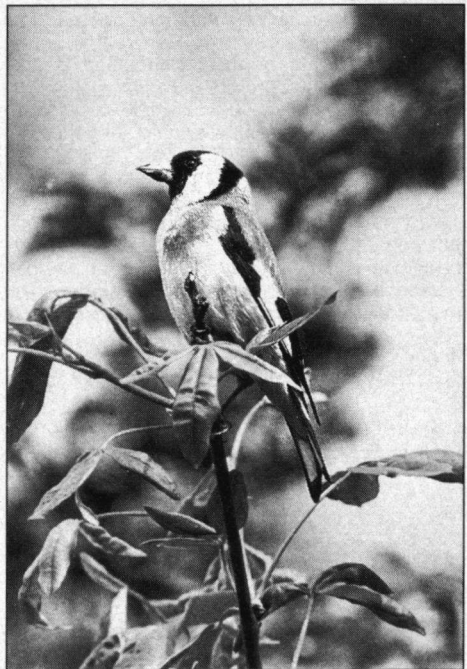
Invoer van honderdduizenden levende vogels uit China, waaronder Putters en Goudvinken, het schijnt dat tegenwoordig alles kan. Hoe zit dat? Hebben de brutalen de wereld? Wordt er niet meer gecontroleerd? Laten rechters en officieren van justitie al die import onbestraft? Hoe leg ik dat de lezers uit? Ik zal een poging wagen om dat in niet al te veel woorden te doen.

In artikel I van de Vogelwet is bepaald dat 'beschermde vogels' zijn: *alle vogels welke behoren tot een der in Europa in het wild levende soorten, met uitzondering van...*, enz. Van overheidswege is altijd gesteld dat het gaat om alle vogels die tot de Europese soorten behoren, ongeacht hun herkomst of ondersoort. Dus ook Chinese ondersoorten van de Goudvink en de Putter zijn beschermd. Als niet-Europese ondersoorten van beschermde soorten niet waren beschermd, zou dat bij controle grote problemen geven. In het algemeen determineren opsporingsambtenaren in beslag genomen vogels daarom ook niet tot op het niveau van ondersoorten.

In hun boek 'De Vogelwet 1936' uitgegeven in 1937, gaan Buve & Drijver al uitgebreid op dit onderwerp in. Zij betogen onder andere: *'hoeveel subspecies er ook mogen worden vastgesteld, zij blijven alle behoren tot de zelfde vogelsoort'*, en: *'onze Vogelwet laat zich, zeer terecht, met deze onderverdeling niet in en gebruikt slechts het woord soorten'*. De schrijvers zien dat als een niet te onderschatten voordeel: *'zonder voldoende vergelijkingsmateriaal is een juiste determinatie, wat de ondersoorten betreft, vaak zeer moeilijk, zo niet onmogelijk'*. Tot voor kort hebben inbeslagnemingen van niet-Europese ondersoorten vrijwel altijd tot verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer geleid. Een importeur van vogels in het zuiden des lands heeft, bijgestaan door zijn advocaat en anderen, dit officiële standpunt met alle beschikbare middelen (beroepsschriften, korte gedingen, hoger beroep in strafzaken, enzovoorts) aangevallen. Kernpunt van zijn stelling is dat het niet de bedoeling van de wetgever is geweest niet-Europese vogels te beschermen.

De Blauwe Goudvink

Een hoofdrol bij de strijd tussen het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en de importeur is weggelegd voor de 'Blauwe Goudvink', een in Noord-Azië voorkomende vogel. Is dit een ondersoort van *Pyrrhula pyrrhula*, onze Goudvink, of een aparte soort (*Pyrrhula cineracea*)? Het probleem is dat de taxonomen het vaak niet met elkaar eens zijn. Dat is ook logisch, want de grens is in veel gevallen niet objectief te trekken. Hoe het zij, toen de importeur de vraag aan het ministerie stelde, vroeg dit advies aan Nederlandse deskundigen. Deze kwamen na raadpleging van de literatuur tot de conclusie dat *Pyrrhula cineracea* een aparte, dus niet beschermde soort is. Aan de hand van weer andere literatuur beschouwt de importeur ook de Japanse ondersoort *griseiventris* van *Pyrrhula pyrrhula* als een aparte soort. Bovendien levert naar zijn zeggen zijn Chinese leverancier grote hoeveelheden hybriden tussen beschermd en onbeschermd Goudvinken (en hybriden zijn niet beschermd). Feit is dat er in het uitgestrekte gebied tussen Atlantische en Stille Oceaan een groot aantal ondersoorten van de Goudvink voorkomen, waarvan de uitersten,

Feit is dat er in een uitgestrekt gebied een groot aantal ondersoorten van de Putter voorkomen.
Foto: Henk Harmsen.

sterk van elkaar verschillen. Zoals de naam al zegt, heeft de ondersoort *griseiventris* een grijze buik; alleen zijn keel is oranje. Andere ondersoorten hebben alleen oranje wangen en *cineracea* is van anderen geheel grijs. Daartussen bestaan intermediaire vormen. Bij de Putter bestaat een vergelijkbare situatie; de zogenaamde Grijskopputters verschillen uiterlijk vrij sterk van onze Putter, maar vormen daarmee wél één soort. Sommige ornithologen beschouwen de Grijskopputters echter als aparte niet-Europese soort.

Sibley & Monroe

Omdat een standaardreferentie bij de uitvoering van de Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora

(CITES) van belang is, heeft de conferentie van partijen in maart 1992 een resolutie aangenomen, waarin het werk 'Distribution and Taxonomy of Birds of the World' van Charles G. Sibley & Burt L. Monroe voor de indeling van de vogels wordt voorgeschreven. Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij hanteert dit standaardwerk nu ook voor de indeling van de Europese vogels. De in 1990 uitgegeven lijst van beschermde vogels wordt daaraan aangepast. Sibley & Monroe behandelen de Blauwe Goudvink als ondersoort van *Pyrrhula pyrrhula*, maar tekenen daarbij aan dat andere auteurs (met name Vaurie in The Birds of the Palearctic Fauna) daaraan twijfelen. Daarmee geven zij voer aan de argumenten van de importeur.

Europees Hof

Bij de arrondissementsrechtbank in 's-Hertogenbosch dient reeds enige tijd een zaak in hoger beroep tegen de bewuste handelaar. Daarbij gaat het onder andere om in China voorkomende ondersoorten van beschermde vogels. De rechtbank heeft de zaak voorlopig aangehouden en aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg de vraag gesteld of op grond van de Vogelrichtlijn dergelijke niet-Europese ondersoorten zijn beschermd. In afwachting van het oordeel van het Hof in Luxemburg kan de handelaar zijn gang gaan waar het gaat om goed herkenbare niet-Europese ondersoorten. Om identificatie van dergelijke vogels na import te

vergemakkelijken, worden ze van een knijping voorzien. Deze ringen hebben echter geen officiële status, omdat ze niet zijn afgegeven door een daartoe door de minister gemachtigde organisatie. Europese vogels die van deze ringen zijn voorzien, mogen niet worden gehouden.

Wetswijziging

De oplossing van het probleem ligt voor de hand: bepaal in de Vogelwet 1936 dat tot de beschermde vogels alle ondersoorten van Europese vogels behoren, waar ze ook vandaan komen. De Vogelwet 1936 is echter net gewijzigd en het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij aarzelt opnieuw een wijziging voor te stellen. In de Flora- en Faunawet, waarvan het ontwerp bij de Tweede Kamer ligt, kan een dergelijke aanvulling nog wel worden opgenomen. Het zal echter nog wel enkele jaren duren voordat deze nieuwe wet er is. Een snellere oplossing is nodig. Duidelijkheid van de kant van de Europese Unie zou wat dat betreft voldoende zijn.

Slot

Het is te hopen dat het Hof in Luxemburg snel duidelijkheid schept, omdat de huidige situatie de controle op de naleving van de Vogelwet 1936 in hoge mate frustrëert. In het algemeen echter heeft het Hof lange tijd nodig om tot een uitspraak te komen. Tot dan toe blijft een onduidelijke situatie bestaan, waar niemand gelukkig mee is, behalve natuurlijk de handel.

■ Andri Binsbergen, Directie Natuurbeheer, ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Jaap Mees in 1939 op Spitsbergen. Pootjebaden op 79 noorderbreedte.
Foto: Jan P. Strijbos.

Jaap Mees overleden

Onze vaste redactionele medewerker ds. Jacob Gregorius Mees is op 73-jarige leeftijd op 22 december 1994 overleden. Na de dood van zijn vrouw Gloria in mei 1990 heeft hij zijn leven moedig voortgezet maar ten gevolge van zijn ziekte heeft hij een moeilijke tijd gehad. Ondanks dát bleef hij telkens zijn diensten aan Het Vogeljaar aanbieden. Toen twee jaar geleden zijn grote wens werd geuit om eenmaal de Kraanvogels in het voorjaar aan het Lac du Der-Chantecoq te zien, hebben wij al het mogelijke gedaan om hem daartoe in de gelegenheid te stellen. Helaas heeft dat niet meer zo mogen zijn. Het was Jaap Mees die getuige was van het zoekraken van Jan P. Strijbos op Spitsbergen, waarmee hij in 1939 naar dit barre gebied trok om de vogels te bestuderen. Eigenlijk zouden ze samen naar Zuid-Spanje trekken maar omdat Jaap de snikhitte niet zo goed kon verdragen, stelde Jan voor om naar het hoge noorden te trekken. Wie daar meer over wil lezen, mag het boek 'Svalbard. Zwerftocht langs de koele stranden van Spitsbergen' dat Strijbos schreef in 1957 niet verzuimen te lezen!